

ابرحران صندوق‌های بازنشستگی

محسن رضایی، معاون اقتصادی رئیس‌جمهور با اشاره به اینکه مدیریت هزینه‌های دولت کار سختی است، می‌گوید: امروز دولت حتی به بازنشستگان حقوق می‌دهد و اگر همینطور پیش برود، کسری صندوق‌های بازنشستگی تا پایان کار دولت فعلی به ۸۰۰ هزار میلیارد تومان می‌رسد. البته بازنشستگان نباید نگرانی داشته باشند. بحران صندوق‌های بازنشستگی که معاون اقتصادی رئیس‌جمهور مطرح کرده، مسئله‌ای است که از سال ۱۳۹۲ و به‌عنوان یکی از ابرچالش‌های اقتصاد ایران مطرح شده و کارشناسان درباره آن داد سخن داده‌اند. اینکه مقامی در جایگاه معاونت اقتصادی رئیس‌جمهور نیز به این درک رسیده که بحران صندوق‌های بازنشستگی شوخی برادر نیست، اتفاق خوبی است اما نکته این است که بعد از جدی‌نگاری این بحران، قرار است از چه مسیری برای مهار آن تلاش شود. حقیقت این است که از اوایل قرن حاضر که بحث تأمین اجتماعی و قانون استخدام کشوری مطرح شد و به‌خصوص از بهمن ۱۳۳۱ که اعلامیه تأسیس سازمان تأمین اجتماعی صادر شد، همواره شاغلان و کارفرمایان (اعم از دولت و کارفرمایان بخش خصوصی) بخشی از مزد و حقوق را به‌عنوان حق بیمه سهم شاغل و کارفرما به صندوق‌های واریز کرده‌اند تا ضمن مساعدت در هزینه‌های درمان و پوشش مخاطرات مالی در دوره‌های بیکاری، استعلاجی و از کارافتادگی، پس از پایان دوران خدمت نیز از مستمری بازنشستگی استفاده کنند. اینکه در طول این مسیر، به‌واسطه سیاست‌ها و خطاهای دولت‌ها که شاغلان و کارفرمایان هیچ سهمی در آن ندارند، نظام تأمین اجتماعی ایران به برآهه رفته و اکنون بار تعهدات آن به دولت منتقل شده است، مشکلی است که باید توسط دولت رفع شود تا بار سنگین آن به دوش صاحبان و ذینفعان صندوق‌های بازنشستگی به‌خصوص صندوق تأمین اجتماعی نیفتد.

نقد خبر

راز زمستان بدون قطع گاز

خبر: مجید چگینی، مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران می‌گوید: اصلاح تعرفه گاز بر مصرف‌ها، اجرای بهینه‌سازی موتورخانه‌ها، افزایش تولید گاز، نصب کنتور هوشمند و نظارت بر مصرف گاز ادارات دولتی از جمله اقدامات شرکت گاز برای تأمین سوخت زمستانی بوده است.

نقد: آنچه معاون وزیر نفت در امور گاز بیان می‌کند نشان از سیاست جوسبانه دولت و وزارت نفت برای مدیریت عرضه و تقاضای گاز در فصل سرما دارد و البته که نیاز است تا چند نکته را به مجید چگینی یادآور شویم. نخست اینکه مبنای سیاست تعرفه‌های انرژی از جمله گاز باید کنترل مصرف و تشویق مصرف‌کنندگان به اصلاح الگو و رفتارگازی‌شان باشد و در این مسیر همچنان شاهد اتلاف گاز در شبکه مصرف به‌ویژه در بخش خانگی هستیم. دوم اینکه محدود کردن سیاست اصلاح فرایند مصرف به بهینه‌سازی موتورخانه‌ها خلطت از ضرورت دارد تا از ظرفیت‌های قانونی برای حمایت از تولید و تسلیل گازسوز کم مصرف از جمله بخاری‌های دارای بالاترین کارایی انرژی به سرعت استفاده شود. نکته سوم و البته مهم این است که سیاست تولید و عرضه هرچه بیشتر انرژی به‌ویژه گاز به بخش‌های فاقد ارزش اقتصادی از جمله در بخش ساختمان را نمی‌توان در آینده بدون سیاست‌های اصلاح جدی الگوهای مصرف ادامه داد. نتیجه اینکه سیاستگذاران و مجریان بخش انرژی باید یک خط قرمز برای تولید و عرضه هرچه بیشتر گاز و اختصاص آن به بخش‌های داخلی تعیین کنند و شرایط را برای پیوستن ایران به جمع ابرقدرت‌های صادرکننده گاز دنیا هموار کنند.

عدد خبر

به‌عنوان متقاضی طرح مشارکت در مسکن دولتی، در نهضت ملی مسکن ثبت نام کرده‌اند.

۵,۳۹۹,۰۰۰
نفر

در بانک مسکن برای طرح نهضت ملی مسکن افتتاح حساب کرده‌اند.

۳۳۲,۴۰۸
نفر

آورده خود را به حساب طرح نهضت ملی مسکن واریز کرده‌اند.

۲۰۸,۹۵۳
نفر

آورده نقدی متقاضیان طرح نهضت ملی مسکن به حساب بانک واریز شده است.

۱۳,۳۸۷
میلیارد تومان

از آورده متقاضیان طرح نهضت ملی مسکن به حساب سازندگان واریز شده است.

۷,۵۳۲
میلیارد تومان

تسهیلات طرح نهضت ملی مسکن به حساب سازندگان واریز شده است.

۲,۷۷۶
میلیارد تومان

اقتصاد

عکس همشهری را حامد خورشیدی

گزارشی از وضعیت برنامه‌ریزی ساخت‌وساز مسکونی

سقوط ادامه‌دار تولید مسکن

۱۱ درصد و نسبت به پاییز سال قبل ۲۰,۸ درصد کمتر است. بررسی آمارها نشان می‌دهد متوسط تعداد واحدهای مسکونی پیش‌بینی شده در پروژه‌های ساختمانی ۲,۱ واحد بوده و بر این اساس، کل واحدهای مسکونی برنامه‌ریزی شده برای تولید در پاییز امسال به ۸۲ هزار و ۲۰۳ واحد رسیده است. این تعداد نسبت به فصل قبل ۱۶ درصد و نسبت به فصل مشابه سال گذشته ۲۷,۲ درصد کاهش نشان می‌دهد. در آمارهای رسمی، مجموع مساحت زیربنا در پروژه‌های صادر شده برای احداث ساختمان در پاییز ۱۴۰۰ حدود ۱۵ میلیون و ۸۴۷ هزار مترمربع بوده است که نسبت به فصل گذشته ۱۳,۸ درصد و نسبت به فصل مشابه سال گذشته ۲۷,۴ درصد کمتر است. نکته دیگر اینکه تحت تأثیر افزایش تراکم ساخت در شهر تهران، میانگین تعداد واحد مسکونی در پروژه‌های ساختمان شهر در کل کشور رشد کرده و در فصل پاییز امسال در پروژه‌های احداث ساختمان (مسکونی و غیرمسکونی) به ۱,۱ واحد و در پروژه‌های احداث ساختمان مسکونی به ۳,۲ واحد رسیده است. این اعداد در پاییز سال قبل به ترتیب ۱ واحد و ۳,۱ واحد بوده است.

نکته دیگر اینکه اصولاً تقاضا برای دریافت پروانه ساختمانی و برنامه‌ریزی برای تولید مسکن جدید، در دوره‌هایی افزایش پیدا می‌کند که دورنمای تقاضا برای خرید مسکن افزایشی باشد و شواهد جوش نرخ تورم در آتیه اقتصاد دیده شود. در این وضعیت، سازندگان با آغاز پروژه‌های مسکونی جدید، خود برای عرضه در پیک تقاضای بازار مسکن آماده می‌کنند و از مسیر به سود قابل توجهی نیز می‌رسند اما در وضعیت موجود اقتصاد که از یک‌سو مذاکره برای رفع تحریم‌ها در دستور کار قرار گرفته و از سوی دیگر دولت مترصد مهار نرخ تورم است، سازندگان میانگین حداقل ۸ برابر شده است. در این وضعیت گرچه قیمت فروش مسکن نیز افزایش ۷ برابری را تجربه کرده اما هم‌زمان هزینه تولید دوباره این کالا، یعنی نهادهای ساختمانی نیز با تورم آفساز گسیخته

کاهش پیدا کرده و حداقل یک‌چهارم قدرت موتور تولید مسکن در تهران از دست رفته است. طبق اعلام مرکز آمار ایران، مجموع مساحت زیربنا در پروژه‌های احداث ساختمان صادر شده از سوی شهرداری تهران در پاییز ۱۴۰۰ معادل یک میلیون و ۸۷۱ هزار مترمربع بوده که نسبت به فصل گذشته ۲۴,۷ درصد و نسبت به فصل مشابه سال گذشته ۲۴,۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. از نکات قابل توجه در گزارش مرکز آمار ایران این است که به‌منظر می‌رسد در فصل پاییز، فروش تراکم افزایش پیدا کرده و پروژه‌های ساختمانی برای احداث بناهایی بلندتر صادر شده است به گونه‌ای که متوسط تعداد واحد مسکونی در پروژه‌های احداث ساختمان مسکونی از ۷,۴ واحد در پاییز ۱۳۹۹ به ۸,۱ واحد در پاییز ۱۴۰۰ رسیده است.

کساد ساخت‌وساز شهری

در شرایطی که تولید مسکن پایتخت با رکورد جدی مواجه شده، وضعیت سایر نقاط شهری نیز چندان بهتر نیست. آنگونه که از اطلاعات مرکز آمار ایران برمی‌آید، در پاییز امسال ۲۶ هزار و ۳۹۴ پروژه ساختمانی در کل مناطق شهری تهران صادر شده که این تعداد نسبت به فصل تابستان امسال

افول مسکن‌سازی در تهران

براساس اطلاعاتی که مرکز آمار ایران از وضعیت صدور پروانه‌های ساختمانی در شهر تهران منتشر کرده، در فصل پاییز امسال در مجموع هزار و ۱۹۸ پروانه احداث ساختمان توسط شهرداری تهران صادر شده است که این تعداد نسبت به فصل گذشته ۲۵,۲ درصد و نسبت به فصل مشابه سال گذشته ۲۵ درصد کاهش نشان می‌دهد. طبق این اطلاعات، تعداد کل واحدهای پیش‌بینی شده در ایسن پروژه‌های ساختمانی ۹ هزار و ۴۶۱ واحد است و میانگین تعداد واحدهای پیش‌بینی شده در پروژه‌های احداث ساختمان (مسکونی و غیرمسکونی) ۷,۹ واحد و میانگین واحدهای پروژه‌های احداث ساختمان مسکونی ۸,۱ واحد است. از نمای دیگر، آمارها نشان می‌دهد تعداد واحدهای مسکونی در پروژه‌های احداث ساختمان شهر تهران نسبت به فصل گذشته ۴,۳ درصد و نسبت به فصل مشابه سال گذشته ۲۸,۲ درصد

همشهری آخرین داده‌های پولی را بررسی کرد

تغییر مسیر نقدینگی در فصل پاییز

نقدینگی از ۱۰,۷ درصد در پایان اسفند سال گذشته به ۱۱,۹ درصد در پایان دی‌ماه رسیده؛ در حالی که سهم سپرده‌های یکساله از ۳۱,۷ درصد در اسفند پارسال به ۲۳,۵ درصد کاهش یافته است.

سرعت نقدینگی کم شد

نکته مهم به روایت بانک مرکزی کاهش سرعت پیشروی نقدینگی است؛ به‌گونه‌ای که هرچند در پایان دی‌ماه امسال نسبت به‌مدت مشابه سال قبل ۳۹,۸ درصد بر حجم نقدینگی اضافه شده، اما نرخ رشد نقدینگی از ۴۲,۸ درصد در مهرماه به ۳۹,۸ درصد در دی‌ماه کاهش یافته و برای رسیدن به نرخ رشد میانگین سال‌های گذشته یعنی محدوده ۲۷ درصد همچنان مسیر سختی پیش‌رود و قرار دارد؛ چراکه سرعت کاهش رشد نقدینگی به‌منظر مطلوب سیاستگذار پولی نیست.

مسئله دیگری به‌عامل تسلط رشد نقدینگی بر می‌گردد که براساس داده‌های جدید در دی‌ماه امسال خالص دارایی‌های خارجی سیستم بانکی به رقم ۷۱۶۳ هزار میلیارد ریال رسیده است که نسبت به دی‌ماه سال قبل، ۳۲,۷ درصد افزایش داشته و خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در ماه نخست زمستان با رشد ۲۴,۸ درصدی نسبت به دی‌ماه سال قبل، به رقم ۵۰۲ هزار میلیارد ریال رسیده است. افزون بر اینکه خالص دارایی‌های خارجی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری که نسبت به دی‌ماه ۲۱۲۴ هزار میلیارد ریال در دی‌ماه امسال رسیده که نسبت به دی‌ماه سال قبل، ۵۹,۹ درصد رشد داشته است. روشن است که یکی از دلایل اصلی رشد نقدینگی ناشی از جبران بخشی از کسری بودجه دولت از کاتال بانک‌ها بوده و در عمل این بانک‌ها بوده‌اند که به نیابت از دولت، مقروض بانک مرکزی شده‌اند.

هم‌شهری

کلان

بانک مرکزی از رشد ۴,۱ درصدی رونمایی کرد

خروج اقتصاد ایران از بن‌بست رکود

چندروز پس از گزارش مرکز آمار ایران از ثبت رشد ۵,۱ درصدی اقتصاد ایران، بانک مرکزی میزان بزرگ شدن اقتصاد در ۹ ماه امسال را ۴,۱ درصد اعلام کرد. بنابر روایت هر دو نهاد، اقتصاد ایران از بن‌بست رکود خارج شده است. بانک مرکزی می‌گوید: تولید ناخالص داخلی در ۹ ماه امسال با لحاظ ارزش افزوده بخش نفت ۴,۱ درصد رشد کرده و اگر ارزش افزوده بخش نفت را در نظر نگیریم، رشد تولید ناخالص داخلی ایران ۳,۴ درصد بوده است. محاسبات مقدماتی بدنه کارشناسی بانک مرکزی نشان می‌دهد ارزش کل تولید ناخالص داخلی ایران به قیمت پایه و ثابت سال ۱۳۹۵ در فصل پاییز به رقم ۲۵۱ هزار میلیارد تومان رسیده که در مقایسه با فصل پاییز سال گذشته رشدی ۵,۷ درصدی را نشان می‌دهد. بدون لحاظ ارزش افزوده نفت، رشد اقتصادی ایران در فصل پاییز امسال نسبت به پاییز سال گذشته ۵,۸ درصد برآورد شده است.

این گزارش می‌افزاید: بیشترین رشد عملکرد در تولید ناخالص داخلی ایران طی سه ماه سوم امسال را گروه خدمات به میزان ۸,۱ درصد، بخش نفت به میزان ۵,۴ درصد و سپس صنایع و معادن به میزان ۳,۸ درصد به‌خود اختصاص داده‌اند. ارزش افزوده گروه کشاورزی در پاییز امسال نسبت به پاییز سال گذشته ۲,۵ درصد پایین آمده است.

به‌منظر می‌رسد یکی از دلایل اصلی رشد بخش خدمات، افزایش واکسیناسیون سراسری و پایان محدودیت‌های قرنطینه‌ای در برابر ویروس کرونا بوده که مانع تعطیلی کسب‌وکارها به‌ویژه مشاغل و فعالیت‌های خدماتی شده است. به‌گفته بانک مرکزی رشد ۵,۶ درصدی ارزش افزوده گروه خدمات در ۹ ماه سال جاری عمدتاً متأثر از تحولات زیربخش‌های «اطلاعات و ارتباطات»، «بهداشت و مددکاری اجتماعی»، «حمل‌ونقل و انبارداری»، «عمده‌فروشی، خرده‌فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری» و «اداره عمومی، دفاع و تأمین اجتماعی» بوده است. همچنین رشد ارزش بخش نفت هم می‌تواند ناشی از تعامل افزایش میزان صادرات نفت و فرآورده‌ها و البته رشد قیمت جهانی نفت هم باشد. براساس داده‌های بانک مرکزی ارزش کل یک‌ک اقتصاد ایران با احتساب نفت در ۹ ماه امسال ۱۰۱۶ هزار میلیارد تومان و بدون لحاظ ارزش نفت ۱۰۰۹ هزار میلیارد تومان نسبت به همین مدت در سال گذشته به‌ترتیب رشدی ۴,۱ درصد و ۳,۴ درصد را نشان می‌دهد. ارزش افزوده گروه نقلیه موتوری امسال ۶,۵ درصد، گروه نفت ۱,۷ درصد، صنایع و معادن صفر درصد و کشاورزی منفی ۱,۱ درصد بوده که سهم گروه خدمات از بزرگ‌ترین کیک اقتصاد ایران در ۹ ماه سال جاری ۳,۵ درصد و نفت ۲دهم درصد بوده است.

رشد گروه کشاورزی

رشد گروه نفت

رشد گروه صنایع و معادن

رشد گروه خدمات

روایت دوم از رشد اقتصاد

پیش از این مرکز آمار رشد اقتصادی ایران با احتساب نفت در ۹ ماه نخست سال جاری را ۵,۱ درصد و بدون آن ۲,۸ درصد براساس قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰ اعلام کرده بود. روایتی که نشان می‌دهد گروه کشاورزی رشد منفی ۳,۹ درصدی، گروه صنایع و معادن رشد ۲,۱ درصدی و گروه خدمات هم رشد ۵,۱ درصدی داشته است. البته در محاسبه مرکز آمار از رشد گروه صنایع و معادن، منظور حساب کردن ارزش افزوده استخراج نفت خام و گاز طبیعی به میزان ۱۳,۴ درصد، صنعت ۳,۴ درصد، انرژی ۵,۱ درصد و ساختمان ۶,۳ درصد است.

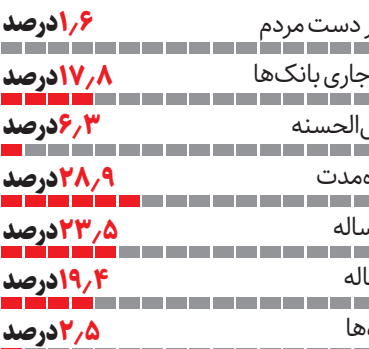
خشکسالی را جدی بگیرد

منفی شدن ارزش افزوده بخش کشاورزی ایران به روایت هم بانک مرکزی و هم مرکز آمار ایران به وضوح نشان می‌دهد کاهش میزان بارندگی و بروز خشکسالی به راحتی می‌تواند اقتصاد کشاورزی و متکی بر شیوه‌های سنتی مصرف آب را تخریب کند. استعمار روش‌های فعلی کشاورزی و تخریب منابع آبی و حتی زمین‌های کشاورزی در نتیجه شیوع ویروس ساخت‌وساز در اراضی کشاورزی، قابل اجرا نیست و نتیجه آن به‌خطر افتادن اشتغال بخش کشاورزی، مهاجرت به شهرها و گسترش حاشیه‌نشینی و البته تضعیف امنیت غذایی کشور خواهد بود.

روای رشد ۸ درصد

دولت مصمم است در سال آینده رویای رشد ۸ درصدی اقتصاد را به‌واقعیت تبدیل کند. البته تحقق چنین رشدی در صورت افزایش صادرات نفت و گاز و به‌دنبال آن افزایش سرمایه‌گذاری‌های خارجی ممکن است، هرچند که چشم‌انداز مذاکرات وین چندان روشن نیست. به همین دلیل همچنان فشار تحریم‌ها بر اقتصاد ایران را به‌عنوان یک مانع رشد باید جدی گرفت.

ترکیب نقدینگی در پایان دی ۱۴۰۰

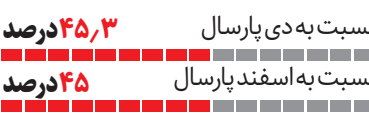
رشد پایه پولی در پایان دی‌ماه

رشد نقدینگی در پایان دی‌ماه

رشد بدهی دولت به بانک مرکزی

رشد بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی

